

EEN PLEIDOOI VOOR VREDE

Illustratie: Leon Baaren aka The Artoonist

Karel Beckman

De Navo-landen moeten zich voorbereiden op een wereldoorlog, heeft Mark Rutte gezegd. Word jij ook bang van zo'n uitspraak, net als ik?

Ik vraag me af, als Rutte dat vindt, waarom pakt hij dan niet het vliegtuig naar Moskou om met Vladimir Poetin te praten over hoe we deze ramp kunnen afwenden? Het is wat John F. Kennedy deed, in 1962, toen de wereld aan de rand stond van een kernoorlog. Hij wist samen met Sovjet-leider Chroesjtsjov de vernietiging van de mensheid te voorkomen.

Kennedy weigerde te geloven wat iedereen hem vertelde, dat er met de Russen niet te praten viel, dat ze uit waren op de vernietiging van het Westen. Hij ontdekte dat zij hetzelfde dachten over ons als wij over hen.

Rutte en de andere Europese leiders weigeren te praten. Ze doen er juist alles aan om er bij ons in te hameren dat een compromis met Rusland niet mogelijk is.

Ik wil in dit essay laten zien dat dit een leugen is. We kunnen de oorlog stoppen, als we bereid zijn om, net als Kennedy destijds,

naar onszelf te kijken en onze eigen agressie onder ogen te zien.

Twijfel je hieraan, beste lezer? Lees dan alsjeblieft dit pleidooi. Wat heb je te verliezen? Het alternatief is doorgaan op de ingeslagen weg. Dan komt die derde wereldoorlog er inderdaad. Wat dat betekent, is nauwelijks voor te stellen. Het einde van alles wat we lief hebben.

Laten we samen de verantwoordelijkheid nemen die onze leiders weigeren te nemen, voor het te laat is.

I De nieuwe wapenwedloop

Europa zit midden in een ongekende nieuwe wapenwedloop. Onder druk van Brussel voeren de Europese landen hun defensie-uitgaven op tot oorlogsniveau. Politieke leiders slaan voortdurend oorlogstaal uit, blijven tientallen miljarden in Oekraïne pompen en weigeren iedere vorm van onderhandeling met Rusland. In diverse landen wordt aan herinvoering van de dienstplicht gewerkt. De Europese infrastructuur wordt voorbereid op een grote oorlog. Nederland gaat op de schop om ruimte te maken voor militaire oefenterreinen en munitie-opslagplaatsen. Defensie lokt jongeren (jongens én meisjes) om dienst te nemen voor de oorlog en we hebben een koning die vindt dat we ons “tot de tanden toe moeten bewapenen”.

Ondertussen heeft Donald Trump het Amerikaanse ministerie van Oorlog (die naam is niet voor niets gekozen) opdracht gegeven nieuwe tests te gaan uitvoeren met kernraketten, voor het eerst in heel lange tijd. De Navo houdt ‘oefeningen’ met bewapende drones, pal aan de Russische grens. Het meest bizarre is dat dit allemaal gebeurt zonder protest en zonder dat iemand in de politiek en media zich er druk over lijkt te maken. We hebben onlangs verkiezingen gehad in Nederland, maar als het ergens *niet* over ging, was het oorlog en onze relatie met Rusland. Dat is blijkbaar geen onderwerp van discussie: iedereen lijkt het erover eens dat we Rusland zo hard mogelijk moeten bestrijden, desnoods door middel van een nieuwe, allesverwoestende Europese oorlog.

Dit kan toch niet waar zijn? Gaan we echt wéér Europa in een verwoestende oorlog storten? Lopen we wéér als kippen zonder kop achter de oorlogshitsers aan, zoals we al zo vaak hebben gedaan in het verleden?

Na de verschrikkingen van de Eerste en Tweede Wereldoorlog hebben we gezegd: dit mag nooit meer gebeuren. Ieder jaar bij de Dodenherdenking zeggen we: nooit weer. Toch wordt er nu weer een oorlogsstemming gekweekt door onze politieke en intellectuele leiders en wordt er alles aan gedaan om de spanningen in Europa zo hoog mogelijk op te voeren.

Wie het waagt te vragen of dit allemaal echt nodig is en waar het toe leidt, valt hoon en verontwaardiging ten deel. Je krijgt te horen dat Poetin een nieuwe Hitler is die vastberaden is, ons onder de voet te lopen. Dagelijks worden we ermee om de oren geslagen — het ‘Russische gevaar’. Bij de ouderen onder ons roept het een déjà vu op. Ook vroeger, tijdens de Koude Oorlog, werd ons voorgelicht dat het gevaar uit Moskou kwam en dat we ons ‘tot de tanden toe’ moesten bewapenen, zoals meeneer de koning ons vertelt vanuit zijn luxueuze paleis (met schuilkamer?), omdat we anders zouden worden vernietigd.

De vredesbeweging die in de jaren ’60 ontstond, verzette zich tegen deze simpele tweedeling. De mensen die indertijd voor vrede ijverden, deden dat weloverwogen. Zij beseften dat wij, het Westen, net zoveel bloed aan ons handen hadden als de

Sovjets. Dat wij net zo’n agressieve buitenlandse politiek voerden als de Sovjets. Dat wij net zulke economische en financiële belangen hadden om oorlog te voeren. Dat wij, zoals de Amerikaanse president en oorlogsveteraan Eisenhower waarschuwde bij zijn afscheid in 1961, een militair-industrieel complex hebben opgebouwd dat leeft van dood en verderf.

De vredesbeweging besepte ook dat er aan de andere kant van de muur, van het ijzeren gordijn, net zulke mensen woonden als aan deze kant. *The Russians love their children too*, zong Sting. *We share the same biology, regardless of ideology*.

Het streven naar vrede en wederzijds begrip raakte een snaar bij de bevolking en bracht uiteindelijk, in de jaren ’80, mede dankzij de steun van de kerken, honderdduizenden gewone burgers op de been. Zij demonstreerden in Amsterdam en Den Haag voor de vrede en tegen de komst van kernwapens naar Nederland, die er overigens toch zijn gekomen en nog altijd in Volkel staan, klaar voor hun vernietigende taak.

Waar is die vredesbeweging gebleven? Waar de overtuiging dat we met elkaar moeten praten? Dat een bewapeningsspiraal ons alleen maar naar de afgrond zal leiden? Dat een oorlog alleen maar verliezers kent? Nu word je voor ‘gevaarlijke gek’ versleten als je het waagt kanttekeningen te plaatsen bij de oorloghitserij van onze politici en media. Je wordt als een hartelo-

Waar is die
vredesbeweging
gebleven? Waar de
overtuiging dat we
met elkaar moeten
praten?

ze verrader beschouwd als je het waagt iets relativerends te zeggen over Rusland of over Poetin. De haat voor de andere kant zit er alweer heel diep in. Dat zou iedereen die oorlog verafschuwt, zorgen moeten baren. Zo begint het altijd, met haat en demonisering van de ander.

We zijn blijkbaar, ondanks alle Dodenherdenkingen, weer vergeten hoe de rampzalige Eerste Wereldoorlog is begonnen, hoe de Tweede Wereldoorlog kon gebeuren. We hebben nog steeds geen enkele les van de geschiedenis geleerd en we blijven ervan overtuigd dat wij — onze kant — alle waarheid en rechtvaardigheid in pacht heeft — en dat de ander minderwaardig is en alleen maar kwaad wil.

Willen we echt op deze koers doorgaan? Willen we ons echt in een gewapend conflict storten en de strijd aangaan met die ander, die zich net als wij tot de tanden toe heeft bewapend?

II War = Peace

Ja maar, wordt er dan gezegd, we *bewapenen ons voor de vrede*. Alsof een wapenwedloop ooit heeft geleid tot vrede. Alsof je door een situatie te creëren van rivaliteit tussen twee elkaar wantrouwende partijen, de kans op vrede vergroot.

Er is nog nooit een grotere leugen geweest dan *peace through strength*, het idee dat je vrede kunt bereiken door bewapening in plaats van begrip. Tijdens de zogeheten Koude Oorlog, van 1945 tot 1990, werd ons dit ook verteld: met onze wapens voorkomen we oorlog. *Wederzijdse afschrikking* heette dat. Wat er niet bij werd gezegd, is dat west en oost overal in de wereld bloedhete oorlogen uitvochten — van Korea, Vietnam en Cambodja tot aan tientallen oorlogen in Azië, Afrika

en Latijns Amerika, ten koste van miljoenen slachtoffers — net zoals nu in Oekraïne gebeurt, waar al vele honderdduizenden zijn gestorven.

Zou je niet meer kans hebben op vrede als je met de andere partij om de tafel gaat zitten en probeert je meningsverschillen op te lossen? *Zou peace through understanding* niet beter werken? Als wapenbezit geweld zou voorkomen, zou de Verenigde Staten een van de veiligste landen ter wereld zijn.

Wat wordt vergeten bij dit soort redenaties, is dat er een tegenpartij is die altijd reageert op wat jij doet. *Peace through strength* leidt zo tot een eindeloze geweldsspiraal. Zie Israël.

Het is natuurlijk geen nieuw verhaal. Al de hele geschiedenis wordt ons wijsgemaakt dat we de ander moeten vernietigen of onderdrukken om zelf te kunnen bestaan. Dat het onmogelijk is, te praten met die andere partij. Die is slecht, die wil ons vernietigen of veroveren. Precies wat die ander over ons zegt. Daarom is er altijd oorlog.

Zo leggen we ons vast op een pad dat niet tot vrede *kan* leiden, dat geen andere oplossing biedt dan vernietiging — wij door hen of zij door ons, of, wat waarschijnlijker is, *wederzijdse vernietiging*.

Dat is de weg waar we nu op zitten. De kant die onze leiders ons op sturen, al of niet bewust.

Als we op deze weg doorgaan, ziet onze toekomst er somber uit. Een derde Europese oorlog overleeft Europa niet. Dan is het over en uit voor ons en onze kinderen.

Wil je dat niet? Vind jij net als ik dat we dit moeten voorkomen en dat we naar vrede moeten streven, dat alleen vrede de basis is voor een welvarende en veilige toekomst? Dan hoop ik dat je verder leest en probeert open te staan voor wat ik te zeggen heb.

III Wanneer steken we de hand in eigen boezem?

Ik wil, in dit artikel, proberen te laten zien dat *peace through strength* een leugen is, dat vrede in Europa mogelijk is, dat Rusland en Vladimir Poetin bereid zijn hun zwaard neer te leggen als wij dat ook doen.

Ons wordt al decennia dag in dag uit verteld hoe door-en-door slecht de Russen zijn, hoe kwaadaardig hun leider Vladimir Poetin. De meeste mensen beseffen niet dat dit een vorm is van oorlogspropaganda. *Westerse propaganda* — want die bestaat net zo goed als Russische propaganda, hoewel hij door ons veel minder goed wordt herkend.

Een vis beseft niet dat hij in het water zwemt. Wij beseffen niet dat we in een westerse media-bubbel zitten, die ons voortdurend één kant laat zien en één kant op stuurt.

We worden zelfs getrakteerd op het misselijke beeld van koningin Máxima die in camouflagepak meedoet aan een militaire oefening. Alsof deze mevrouw ooit haar leven zal hoeven wagen aan het front. Hoe doorzichtig en beledigend wil je de propaganda hebben?

Ik weet het, als je zoiets zegt, word je er onmiddellijk van beschuldigd Kremlin-propaganda te bedrijven, of een Poetin-pijper te zijn, of een landverrader, of een complotdenker, of een rechts-extremist of een links-extremist. Dit soort labels wordt in de geschiedenis altijd gebruikt tegen degenen die voor vrede ijveren. Het zijn geen argumenten, maar *verdachtmakingen*.

Ik kan je verzekeren, ik word niet door het Kremlin betaald en ik schiet

er persoonlijk niets mee op om deze boodschap te verkondigen. Ik word er alleen maar op aangekeken. Dat moet dan maar.

Ik besef dat ik, als ik over Rusland begin, op zal moeten boksen tegen een inmiddels zeer diep ingesleten vijandbeeld. De Russen zijn al zo gedemoniseerd dat de meeste mensen niet eens meer een ander geluid *willen* horen. Ik heb letterlijk meegemaakt dat mensen wegliepen of hun oren dicht stopten toen ik iets relativerends over Rusland wilde zeggen. Wat zegt dat over het oorlogsklimaat dat is gecreëerd?

Daarom wil ik niet meteen beginnen over Rusland. Ik wil het eerst hebben over onszelf. Over wie *wij* zijn. Het is gemakkelijk de ander te veroordelen, maar wat is het oordeel van de ander over ons?

We kunnen onze vermeende vijand niet begrijpen voordat we begrijpen dat wij net zo goed de vijand zijn in de ogen van onze vijand, als andersom, en dat onze vijand net zo veel reden heeft om ons als agressief en kwaadaardig te beschouwen als andersom. *Alleen als we in de spiegel durven kijken en beseffen welke rol wij zelf spelen in het oorlogsgeweld in de wereld, is een oplossing mogelijk.*

Velen van jullie zullen hier verontwaardigd op reageren. We weten toch dat *wij* goed zijn en *zij* slecht? We weten toch dat wij staan voor vrijheid en democratie, en zij voor dictatuur en geweld? We weten toch hoe geweldig wij zijn, wij Europeanen, wij westerlingen?

In onze eigen ogen misschien, ja. Maar ik ben ervan overtuigd dat als je een enquête zou houden onder de wereldbevolking, en je zou vragen wie ze zien als het grote

Er is nog nooit een grotere leugen geweest dan ‘peace through strength’. Het idee dat je vrede kunt bereiken door je te bewapenen.

gevaar voor de wereldvrede, als de grote agressor, het overgrote deel niet Rusland zal noemen, maar het Westen, vooral de Verenigde Staten, maar ook Europa.

Wie kijkt door de bril van een niet-westerse burger, ziet in het Westen een imperialistisch wereldrijk, de *American Empire* — de voortzetting van het Britse wereldrijk en van het Europese kolonialisme dat eeuwenlang de wereld overheerste en waarvan wij de directe erfgenamen en profiteurs zijn. Een wereldrijk dat net als ieder voorgaand wereldrijk, één allesoverheersend doel heeft en door één centrale gedachte wordt geleid, en dat is niet ‘vrijheid’ of ‘democratie’, maar dominantie. Macht, economisch en militair.

Buiten Europa beseffen de meeste mensen dit maar al te goed. Zij beseffen heel goed dat de VS — met behulp van ‘bondgenoten’ als de EU en de internationale instellingen die door de Amerikanen worden aangestuurd, zoals de Navo, het IMF en de Wereldbank — er welbewust naar streeft een zo groot mogelijk deel van de aarde aan zich te onderwerpen. Donald Trump is de eerste president die dat openlijk toegeeft — die openlijk zijn minachting uitspreekt voor de rest van de wereld en vindt dat de hele wereld zich goedschiks of kwaadschiks aan de

VS moet onderwerpen — maar het is al heel lang het geval, zeker sinds de Tweede Wereldoorlog.

De Amerikanen voeren daar natuurlijk allerlei prachtige rechtvaardigingen voor aan. Net zoals de Romeinen, de Spanjaarden en de Britten van zichzelf vonden dat ze een missie hadden ‘beschaving’ te brengen naar de landen die zij veroverden, zo beweren de Amerikanen dat ze ‘vrijheid en democratie’ verspreiden en ‘de internationale rechtsorde’ beschermen tegen allerlei ‘schurkenstaten’. Daarom beschouwen ze zichzelf, net als die andere wereldrijken dat deden, letterlijk als ‘de onmisbare natie’.

Maar het is wel bijzonder naïef als je dit zomaar gelooft. Het is aantoonbaar onjuist dat de Amerikanen zich zouden laten leiden door noties als vrijheid en mensenrechten. Ze hebben, na de Tweede Wereldoorlog, een financieel-economisch systeem opgetuigd dat enkel hun eigen belangen dient. Ze hebben overal in de wereld militaire bases gevestigd, zijn vele tientallen oorlogen begonnen, hebben landen gebombardeerd en leeggeplunderd, vele democratisch gekozen leiders gewipt of uit de weg geruimd, brute dictators in het zadel geholpen en financieel en militair gesteund. Daarbij gaat het steeds maar om één ding: het dienen van hun eigen politieke, financiële en industriële belangen. Ze trekken zich nooit iets aan van de internationale rechtsorde of mensenrechten. Als het om hun macht gaat, zijn ze even meedogenloos als gewetenloos.

In Europa ervaren wij dat niet zo sterk, omdat wij door de Amerikanen worden beschouwd als bondgenoot. In de rest van de wereld hebben mensen aan den lijve ondervonden wat de Amerikaanse macht

inhoudt. Daar wordt Amerika niet gezien als de politieman die de orde bewaakt maar als de politieman die er met zijn knuppel op inhakt als je niet doet wat hij zegt.

Dit zijn geen theorieën. Het zijn feiten. Volgens New York Times journalist en CIA-kenner Tim Weiner voerde de CIA alleen al in de jaren ’50 170 grote geheime militaire interventies uit in 48 landen. De Amerikaanse journalist William Blum documenteerde 60 door de VS gepleegde staatsgrepen tussen 1945 en 2014, waarvan 36 succesvol. De Australische journalist John Pilger schreef: “Alleen al tijdens mijn leven heeft de VS meer dan 50 regeringen, meestal democratieën, ten val gebracht of daartoe een poging gedaan, zich in 30 landen met de verkiezingen bemoeid, op de meestal weerloze bevolking van 30 landen bommen gegooid, geprobeerd de leiders van 50 landen te vermoorden en in 20 landen gevochten om de bevrijdingsbewegingen daar te onderdrukken.” Vanaf 1991 voerde de VS volgens officiële cijfers van het Congressional Record Office 254 buitenlandse militaire operaties uit.

Keer op keer steunden de Amerikanen daarbij de meest weezinwekkende en moordzuchtige dictators, en keer op keer ruimden ze democratische hervormers uit de

weg. Voor wie daar aan twijfelt, zal ik het laten zien aan de hand van een aantal voorbeelden. Die zijn nodig, omdat de meeste mensen te weinig afweten van de recente geschiedenis en vaak vaag het onjuiste idee hebben dat Amerika uit idealisme handelt. Het gaat niet om ‘complottheorieën’, maar om goed gedocumenteerde, voor historici niet-controversiële gebeurtenissen die iedereen gemakkelijk kan verifiëren op internet. En denk niet dat deze voorbeelden alleen maar een historische betekenis hebben. Deze Amerikaanse praktijken gaan tot op de dag van vandaag door. Ook in Oekraïne.

IV Het Amerikaanse Wereldrijk in actie

- Een van de eerste agressieve acties van de Amerikanen na de Tweede Wereldoorlog — nadat ze atombommen hadden afgeworpen op Japan en de Sovjet-Unie bedreigden met de totale vernietiging door een atoomaanval — vond plaats in 1953 in Iran. Daar brachten de Amerikaanse en Britse geheime diensten via een staatsgreep de democratisch gekozen, hervormingsgezinde leider Mohammad Mossadegh ten val en vervingen hem door de corrupte dictator Sjah Mohammad Reza Pahlavi. De reden? Mossadegh wilde dat de olie-inkomsten ten goede zou komen aan de bevolking in plaats van aan westerse oliemaatschappijen. De Amerikanen gaven in de decennia daarna volop steun aan het meedogenloze bewind van de Sjah, wiens geheime politie, de Savak, bekend stond om de martelingen van opstandelingen en dissidenten. Dat duurde tot 1979, toen de Sjah werd verjaagd in een revolutie die uiteindelijk ayatollah Khomeiny aan de macht bracht.

- Een jaar later, in 1954, organiseerde de CIA in Guatemala een bloedige staatsgreep tegen de democratisch gekozen president Jacobo Arbenz. Zijn misdaad? Hij wilde landhervormingen doorvoeren die ten koste gingen van de macht van United Fruit en andere Amerikaanse multinationals die Guatemala controleerden. De aandeelhouders van deze concerns waren een ‘who is who’ van de zakelijke en politieke elite van Amerika, die jarenlang hadden geprofiteerd van de uitbuiting van het gewone volk in Guatemala. Na de coup volgden jaren van burgeroorlog, waarbij de Amerikanen voor honderden miljoenen dollars aan militaire steun verleenden aan de militaire leiders die op grote schaal vakbondsleiders, studenten, oppositie en boerenleiders vermoordden.

- In 1960 ruimden de Amerikanen, samen met de Belgen, in Congo de charismatische jonge leider Patrice Lumumba uit de weg en vervingen hem door de weezinwekkende bruto Joseph Mobutu. Wat deed Lumumba fout? Hij streefde naar onafhankelijkheid én inperking van de macht van westerse multinationals. Mobutu, die duizenden tegenstanders liet martelen en afslachten en een fortuin vergaarde dat hij in Parijs spendeerde, ontpopte zich in Afrika tot de favoriete pion van de CIA. De Amerikanen gebruikten Congo als uitvalsbasis voor hun andere militaire interventies op het continent.

1953 Mohammad Mossadegh wordt ten val gebracht

Eind jaren '50 De CIA steunt gewapende opstand tegen Soekarno

1961-1971 Gehandicapte kinderen in 2004, slachtoffers van Agent Orange

1989 De arrestatie van voormalig bondgenoot generaal Noriega

2011 Osama bin Laden, terrorist gesponsord en gedood door de VS

1973 Chileense leider Allende verwijderd in CIA-coup

- Eind jaren '50 steunde de CIA een gewapende opstand tegen de Indonesische leider Soekarno. Zijn misdrijf? Hij was initiatiefnemer van de Beweging van Niet-Gebonden Landen die zich in de Koude Oorlog neutraal wilden opstellen tussen oost en west. De CIA leverde Soekarno's rivaal, generaal Soeharto, dodenlijsten van vermeende communisten, die op grote schaal werden vermoord. In 1975 gaf de VS groen licht aan Soeharto om Oost-Timor binnen te vallen. Daarbij vielen 200.000 doden.

- In Zuidoost-Azië beperkte de VS zich niet tot militaire steun, maar ging zelf over tot oorlogvoering. Van 1961 tot 1971 bombardeerden de Amerikanen Vietnam, onder meer met het gifgas Agent Orange, dat kanker veroorzaakte en tot misvorming leidde bij kinderen. Ze pleegden vele oorlogsmisdaden in Vietnam, waaronder de beruchte massamoord op het dorp My Lai en een moordcampagne (operation Phoenix) gericht op politieke tegenstanders van het regime, waarbij meer dan 80.000 mensen werden omgebracht. De Amerikanen hadden in 1963 president Ngo Dinh Diem uit de weg geruimd omdat ze hem ‘te zwak’ vonden.

- Tussen 1965 en 1973 voerde de VS ‘tapijtbombardementen’ uit op Cambodja. Die werden zo genoemd omdat ze het land als een tapijt bedekten. Bij de 231.000 bombardementen op de weerloze bevolking kwamen naar schatting 150.000 mensen om.

- In Chili voerde de VS vanaf 1964 een destabilisatiecampagne uit, gericht tegen de linkse president Allende, die uiteindelijk uitmondde in een door de CIA gesteunde coup in 1973. De pro-Amerikaanse generaal Pinochet liet daarop duizenden tegenstanders vermoorden.

- De Amerikanen organiseerden nog vele andere coups in Latijns Amerika, zoals in 1976 in Argentinië en in 1979 in El Salvador, waarbij vele tienduizenden mensen werden vermoord. In 1989 vielen de Amerikanen Panama binnen, om hun voormalige bondgenoot generaal Noriega te verwijderen. Bij bombardementen op Panama City kwamen 3000 tot 4000 burgers om.

- Andere Latijns Amerikaanse landen die het slachtoffer werden van Amerikaanse interventies: Bolivia, Brazilië, Costa Rica, Nicaragua, Ecuador, Venezuela, Haïti, Honduras, Grenada, Jamaica, Brits Guyana, Cuba en De Dominicaanse Republiek. In dat laatste land gaven de Amerikanen jarenlang financiële en militaire steun aan Rafael Trujillo, een van de meest walgelijke dictators uit de moderne geschiedenis, die de gewoonte had zijn tegenstanders aan de haaien te voeren.

- Een belangrijk instrument dat de Amerikanen gebruikten voor hun interventies in Latijns-Amerika was (en is) de School of the Americas in de staat Georgia (tegenwoordig de Western Hemisphere Institute for Security Cooperation genoemd). Tienduizenden militairen en inlichtingenofficieren uit Latijns-Amerikaanse landen leerden hier tegenstanders liquideren en martelen. Na hun opleiding gingen ze in hun land van herkomst aan de slag in het leger, bij de politie of inlichtingendiensten, of bij een van de vele doodseskaders.

- In Nicaragua brachten de in de School of Americas getrainde doodseskaders van de Contra's en de National Guard, gesteund door de Amerikaanse president Reagan, 50.000 mensen om het leven (op een bevolking van 2,5 miljoen). Hun doelwit waren de Sandinista's, die de dictator Somoza hadden verjaagd en zich te buiten gingen aan misdaden als land geven aan kleine boeren, mensen leren lezen en schrijven en ervoor zorgen dat ze te eten hadden.
- In Colombia vermoordden de door de VS opgeleide doodseskaders honderdduizenden mensen.
- In Honduras hielpen de Amerikanen in 2009 de progressieve, democratisch gekozen president Manuel Zelaya af te zetten en te vervangen door de militaire leider Romeo Vasquez.
- In Bolivia verjoegen de Amerikanen in 2019 de socialistische president Evo Morales, een held van de armen die de armoede en werkloosheid in Bolivia drastisch had weten te reduceren.
- In het Midden-Oosten organiseerde de CIA in de loop der jaren eveneens vele coups en proxy-oorlogen. In 1949 wisten de Amerikanen kolonel Adib Shishakli als leider van Syrië te installeren, maar deze moordenaar en dief werd verjaagd door de Baath-partij met hulp van de communisten.
- In 1963 hielp de CIA in Irak de nationalistische Baath-partij aan de macht. Baath-activisten, onder wie de jonge Saddam Hoessein, vermoordden de toenmalige Iraakse leider Kassem en andere sleutelfiguren die door de CIA op een dodenlijst waren gezet. Toen Saddam alleen aan de macht kwam, in 1979, kreeg hij van de CIA namen en adressen van 'communisten', die en masse, samen met hun vrouwen en kinderen, naar de verschrikkelijke gevangenis van Abu Ghraib werden afgevoerd.
- Een jaar later viel Saddam Iran binnen. De VS gaf volop steun aan deze bloedige oorlog, waar geen enkele rechtvaardiging voor was. De regeringen van Reagan en Bush sr. verkochten in het geheim voor miljarden aan chemische en andere wapens aan Saddam. Pas toen Saddam in 1990 Koeweit binnenviel, een belangrijke olieleverancier, werd hij door de Amerikanen als vijand aangemerkt.
- Vanaf 1990 stelde de VN, onder aanvoering van de VS, draconische sancties in tegen Irak. Dit leidde tot een totaal gebrek aan medicijnen en voedsel onder de bevolking. Het kostte 350.000 kinderen in Irak het leven. VN-coördinator Denis Halliday nam in 1998 ontslag vanwege deze genocide.
- Na de aanslagen van 9/11 in 2001, beschuldigden de Amerikanen Irak van het bezit van 'massavernietigingswapens', wat slechts een voorwendsel bleek te zijn voor de oorlog die ze een jaar later begonnen. De Amerikanen voerden een weersinwekkend bombardement uit op Bagdad, dat trots een "shock-and-awe bombardement" werd genoemd en live op tv werd uitgezonden. (Stel je voor dat Rusland of China zoiets zou doen.) Volgens één bron, de Costs of War Project, kwamen in Irak van 2003 tot 2018 tussen de 268.000 en 295.000 mensen om door geweld, onder wie zo'n 200.000 burgers.

- De Amerikanen waren toen ook al Afghanistan binnengevallen. Vanaf 2001 doodden zij hier vrijwel dagelijks burgers via luchtaanvallen, veelal met behulp van op afstand aangestuurde, onbemande vliegtuigen. In de jaren '80 had de VS de Taliban en de terroristen van Osama bin-Laden (al-Qaeda) gesteund in hun opstand tegen de Russen.
 - In 2011 liquideerden de VS, samen met Frankrijk en Engeland, de Libische leider Gadaffi en lieten het land vervolgens aan zijn lot over. Het land is nu ten prooi gevallen aan burgeroorlog en armoede, en dient als route voor miljoenen mensen die naar Europa komen. Veel asielzoekers komen uit landen die door de Amerikanen zijn ontworicht, zoals Syrië, Afghanistan, Somalië en Libië.
 - De VS, laten we dat vooral niet vergeten, is ook de grote steun en toeverlaat van Israël, die dankzij honderden miljarden aan wapensteun en politieke bescherming, al decennialang de Palestijnse bevolking ongestraft kan onderdrukken en nu zelfs openlijk een officieel erkende genocide kan plegen in Gaza. Zonder Amerikaanse steun zou dit onmogelijk zijn.
- V**
- ## Het verhaal van twee kanten
- I**k hoop dat ik met dit zeer incomplete lijstje, dat zich nog dagelijks uitbreidt (had ik de eindeloze Amerikaanse bombardementen op staatarme mensen in Somalië al genoemd?) een beeld heb gegeven van wat wij, in het Westen, zoal aanrichten in de wereld. Ik zeg 'wij', omdat wij als Europeanen het Amerikaanse beleid volledig steunen en ervan meeprofiteren. Wij beschouwen Amerika als een heel normaal land, waar we graag zaken mee doen. We veroordelen de Amerikaanse regering nooit, we slepen nooit een Amerikaanse president voor het gerecht, we leggen nooit sancties op aan de Amerikanen.
- Op het moment dat ik dit schrijf, staat de VS op het punt opnieuw een land aan te vallen, enkel en alleen omdat het een regering heeft die niet wil doen wat de Amerikanen zeggen: Venezuela. De Amerikaanse Marine heeft op last van president Trump al meer dan tachtig weerloze mensen in Venezolaanse bootjes zomaar uit het water geschoten, gewoon geliquideerd, zonder enige vorm van proces. Het zijn de zoveelste naamloze slachtoffers van het Amerikaanse imperialistisch geweld. En niemand in Europa die er iets van zegt. De ambassadeur wordt niet op het matje geroepen. De media schreeuwen geen moord en brand. Ze hebben het alleen over het gevaar van Poetin. Stel dat de Russen of Chinezen dit allemaal zouden doen, zouden we er dan ook niks van zeggen?
- Hoe denk je dat het overkomt in de rest van de wereld, dit Europese stilzwijgen? Terwijl wij voortdurend de rest van de wereld vertellen dat wij moreel superieur zijn met onze 'democratie' en 'internationale rechtsorde'?
- In de jaren '60 en '70 was er in het Westen veel meer zelfbesef over de rol die wij spelen in het geweld in de wereld. Boudewijn de Groot zong

hatelijk over *Meneer de President*, en daarmee bedoelde hij de Amerikaanse president, die onschuldigen om het leven bracht "voor de glorie en eer van het vrije Westen". *Dat geluid is volledig verdwenen*. Ook vanuit links is er nauwelijks nog kritiek op de onderdrukkende westerse wereldorde. Terwijl er niets is veranderd. Amerika is nog steeds de grootste agressor in de wereld, steun en toeverlaat van vele dictaturen, met meer dan 800 militaire bases in 80 landen, leverancier van verreweg het meeste wapentuig in de wereld, met een gigantisch militair-industrieel complex dat essentieel is voor hun economie, totaal verweven is met de Amerikaanse maatschappij, en dat tien keer zoveel geld uitgeeft aan wapens dan een land als Rusland.

Nu zul je wellicht vragen, is Rusland niet minstens zo erg als Amerika? Is Rusland ook niet een gevaar voor de wereldvrede? Is Poetin geen meedogenloze dictator die uit is op de onderwerping van Europa? Wordt dat niet bewezen door de Russische inval in Oekraïne?

Zelfs als het antwoord daar 'ja' op is, dan nog hebben we te maken met twee partijen die *allemetwee kwaadaardig zijn*, en zouden we moeten proberen de spanningen niet verder op te drijven.

Maar laten we eerst eens proberen eerlijk te kijken naar de rol van Rusland in de wereld. Inclusief de oorlog in Oekraïne. In de westerse media begint — en eindigt — iedere discussie over Oekraïne met de bewering dat Rusland met de inval in februari 2022 de territoriale integriteit van Oekraïne heeft

Wie kijkt door een niet-westerse bril, ziet in het Westen een imperialistisch wereldrijk – the U.S. Empire – de voortzetting van het British Empire en het Europese kolonialisme

geschonden en daarmee 'het internationale recht' aan zijn laars heeft gelapt. Dit is voldoende om Rusland te veroordelen en aan te merken als agressor. Verdere discussie is niet nodig: Rusland is de oorlog begonnen en daarmee verantwoordelijk voor alle verschrikkingen die er het gevolg van zijn. De enige mogelijke uitkomst ligt daarmee vast: Rusland moet inbinden, wij moeten Oekraïne koste wat kost blijven steunen.

Dat Rusland Oekraïne is binnengevallen, is een feit. Dat ze daarmee de territoriale integriteit van Oekraïne hebben geschonden, is ook een feit. Niet dat de VS en de Navo zich ooit iets hebben aangetrokken van de territoriale integriteit van andere landen. En niet dat dit ooit consequenties heeft gehad voor de Amerikaanse presidenten en andere verantwoordelijke personen. Het Westen staat blijkbaar boven het 'internationale recht'. Als Poetin zo boosaardig is en moet worden vervolgd voor oorlogsmisdaden,

waarom dan niet Bush sr., Bush jr., Bill Clinton, Barack Obama, Donald Trump, Tony Blair en ga zo maar door?

Dat neemt niet weg dat Rusland inderdaad in februari 2022 met grof militair geweld Oekraïne is binnengevallen. De vraag is, waarom deden ze dat? Ik weet dat ik met deze vraag op een taboe stuit. Zoiets mag je niet vragen. Maar voordat je afhaakt, beste lezer, en verontwaardigd deze tekst wegsmyt of wegklikt, zou ik je willen vragen het volgende te overwegen. Op het moment dat ik dit schrijf, loopt vrijwel de hele wereld te hoop tegen de Israëlische genocide in Gaza. Terecht. Jij waarschijnlijk ook. Maar is het niet Hamas die de Gaza-oorlog is begonnen op 7 oktober 2023 met de aanval op Israël?

Dat is wel wat de verdedigers van Israël aanvoeren. Voor hen is die datum het begin — en einde — van iedere discussie.

De meeste mensen beseffen dat het zo simpel niet ligt. De strijd tussen Israël en de Palestijnen is al veel langer aan de gang. Voor de Palestijnen gaat hij zeker terug tot 1948, tot de oprichting van de staat Israël en de Nakba, de verdrijving van de Palestijnen uit hun land. Op Wikipedia wordt de Nakba omschreven als: "De etnische zuivering van Palestijnen door de gewelddadige ontheemding en onteigening van hun land, eigendom en bezittingen, samen met de vernietiging van hun samenleving en de onderdrukking van hun cultuur, identiteit, politieke rechten en nationale aspiraties. Deze etnische zuivering vond plaats tussen 1947 en 1949 in het toenmalige Mandaatgebied Palestina."

Deze geschiedenis wil ik hier nu niet gaan bespreken, maar als het legitiem is in overweging te nemen wat de aanleiding was voor de aanval van Hamas op 7 oktober 2023, is dan het overwegen wat de aanleiding was voor de Russische invasie van Oekraïne niet net zo legitiem?

VI

Het grote plaatje

Om de oorlog in Oekraïne te begrijpen, is het belangrijk hem in een bredere context te bekijken. De Russische inval kwam niet zomaar uit de lucht vallen. Het is niet zo dat meneer Poetin op een dag besloot: We gaan vandaag Oekraïne binnenvallen. Net zo goed als Hamas dat niet 'zomaar' deed op 7 oktober 2023. Daar ging een heleboel aan vooraf.

Daar wil ik het nu over hebben. En dat begint met de bredere geopolitieke context waarin deze oorlog plaatsvindt. Zonder die context, die vrijwel nooit wordt besproken in de media, valt de Oekraïne-oorlog niet te begrijpen. Waar nooit aandacht aan wordt besteed in de westerse media, zijn de geopolitieke doeleinden van 'het Westen'. Dat is het water waar wij vissen in zwemmen en dat we zelf niet waarnemen, maar mensen in niet-westerse landen wel.

De westerse grootmachten, vroeger vooral Groot-Brittannië, tegenwoordig de VS met steun van de Navo, hebben, zoals ik hierboven met veel voorbeelden heb laten zien, altijd het doel gehad de wereld te domineren. De Amerikanen en Britten zijn daarbij altijd oppermachtig geweest op zee. Het is voor hen veel moeilijker om het Euraziatische continent te overheersen, de grootste landmassa op aarde. Met name lopen ze daarbij aan tegen een andere grootmacht, Rusland.

Om Rusland in bedwang te houden en macht te kunnen houden over Eurazië, is het voor de westerse machten altijd van cruciaal belang geweest ervoor te zorgen dat Oost-Europa, inclusief Oekraïne, in de westerse invloedssfeer blijft. Het geopolitieke belang van Oost-Europa werd al in 1904 beschreven door de invloedrijke Britse

Fotografie: Ramon van Flymen | ANP

militaire strateeg Harold Mackinder in zijn *Heartland*-theorie. “Wie Oost-Europa beheerst”, schreef hij, “beheerst het Heartland. Wie het Heartland beheerst, beheerst het Wereld-Eiland (met andere woorden het Euraziatische continent). Wie het Wereld-Eiland beheerst, beheerst de wereld.”

Die theorie werd in 1997 nog aangehaald door een van de invloedrijkste Amerikaanse strategen en presidentieel adviseurs van de 20e eeuw, Zbigniew Brzezinski. In zijn boek *The Grand Chessboard* (zo bekijken de Amerikanen de wereld, als een schaakbord) wijst hij op het cruciale belang van Oekraïne. “Zonder Oekraïne is Rusland geen Euraziatisch rijk meer”, schrijft Brzezinski, maar “als Moskou weer controle krijgt over Oekraïne, met zijn bevolking van 52 miljoen en zijn grondstoffen en toegang tot de Zwarte Zee, dan krijgt het weer de middelen om een machtig imperium te worden, dat zich uitstrekt over Europa en Azië.”

Het scenario waar de Amerikanen en Britten altijd het meest bevreesd voor zijn geweest, is een pact tussen Duitsland en Rusland. Ze weten, als Duitsland en Rusland tot elkaar komen en goede economische betrekkingen vormen, dan is het gedaan met de Britse en Amerikaanse invloed op het Europese continent. Dan ontstaat een rivaal waar de westerse machten niet tegenop kunnen. Dat gegeven vormt een belangrijke achtergrond voor zowel de Eerste als de Tweede Wereldoorlog. Het werd kort en bondig onderstreept door de Brit Lord Ismay, de eerste Secretaris-Generaal van de Navo in 1949. Het doel van de Navo-alliantie, verklaarde Ismay, is “de Russen buiten te houden, de Amerikanen binnen en de Duitsers eronder”.

Zoals iedereen weet, werd Europa na de Tweede Wereldoorlog lange tijd verdeeld in twee blokken: west en oost. Het Westen had in die tijd de nodige redenen om het commu-

zeven oligarchen had de helft van de economie in handen (volgens de Financial Times). De Amerikaanse centrale bank, de Fed, hielp ze bij het witwassen van hun fortuinen. Een aantal banken van oligarchen werd gered met geld van de Amerikaanse belastingbetaler. Miljarden aan financiële steun van het IMF werden door corrupte functionarissen weggesluisd naar het buitenland. Het was een plundering van een omvang die nog nooit was vertoond in de geschiedenis.

Voor de Amerikanen was wat Rusland overkwam — wat de Russen door westers toedoen werd aangedaan — een ideaal scenario. Zij zagen hun kans schoon om eindelijk de alleenheerschappij in de wereld te grijpen. In 1992 formuleerde de Amerikaanse neoconservatieve politicus Paul Wolfowitz, de man achter de desastreuze Amerikaanse invasie in Irak (die minstens honderdduizenden mensen het leven kostte en waarvoor hij werd beloofd met het presidentschap van de Wereldbank, iets om even bij stil te staan), een strategie die later bekend werd als de Wolfowitz-doctrine. Die werd bepalend voor het Amerikaanse buitenlandse beleid. Die doctrine kwam erop neer dat de VS na de ineenstorting van het Sovjetblok een ‘unipolaire wereldorde’ zou moeten nastreven, waarin de Amerikanen de lakens uitdeelden. “Ons eerste doel”, zo omschreef Wolfowitz het Amerikaanse buitenlandse beleid, “is om de wederopstanding van een nieuwe rivaal te voorkomen ... die een dreiging kan vormen, zoals de Sovjet-Unie dat was. Wij moeten voorkomen dat ergens op de wereld een macht kan ontstaan die met behulp van zijn grondstoffen tot wereldmacht kan uitgroeien.”

Dus, in plaats van te streven naar vrede en samenwerking met Rusland en terwijl de Russen in 1996 hun strijdkrachten met 70 procent hadden gereduceerd, begon de Navo onder aanvoering van George Bush senior en Bill Clinton met een gestage expansie. In 1999 werden Polen, Tsjechië en Hongarije lid van de Navo. In 2004 traden Bulgarije, Estland, Letland, Litouwen, Roemenië, Slowakije en Slovenië toe. Vanaf 2007 zetten de Amerikanen raketinstallaties neer in Polen en Roemenië. In 2009 volgden Albanië en Kroatië. In 2017 voegde zich Montenegro daarbij. In de Baltische landen werden F-16’s gestationeerd met Amerikaanse bemanning, op drie minuten vliegen van Sint-Petersburg.

Vladimir Poetin, die in 2000 aan de macht was gekomen en toendertijd zelfs nog had gevraagd of Rusland lid kon worden van de Navo, wat de

gezegd dat ze lid mochten worden van de Navo. Poetin liet direct weten dat een Navo-lidmaatschap van deze twee landen een rode lijn was voor Rusland.

Veel prominente westerse leiders — onder wie ex-secretaris-generaal van de Navo Jaap de Hoop Scheffer, de Amerikaanse minister van Defensie Robert Gates en de Duitse bondskanselier Angela Merkel — spraken zich uit tegen een Oekraïens lidmaatschap van de Navo. Ook Frankrijk was tegen. William Burns, later hoofd van de CIA, waar-schuwde in 2008 dat een Oekraïens Navo-lidmaatschap “*the brightest of all red lines*” was voor alle Russen, niet alleen voor Poetin.

Ook de Oekraïense bevolking voelde weinig voor een Navo-lidmaatschap. Volgens een Gallup-enquête in mei 2008 was slechts 15 procent van de bevolking daar voorstander van en was 43 procent tegen. 10 procent wilde nauwere betrekkingen met de VS, 46 procent met Rusland. Het liefst wilden de Oekraïners géén keuze maken tussen oost en west. De Amerikanen lieten Oekraïne echter geen keuze. Oekraïne moest en zou onder Amerikaanse controle komen te staan. Oekraïne moest en zou lid worden van de Navo. De EU volgde dit beleid gedwee.

VII Oekraïne: westerse pion?

Het Westen liet het niet bij een belofte van een toekomstig Navo-lidmaatschap, maar bemoeide zich vanaf de jaren ’90 intensief met Oekraïne. Dat mondde in 2004 uit in een ‘kleurenrevolutie’, waarbij Amerikaanse organisaties de pro-westerse president Viktor Joesjtsjenko aan de macht wisten te brengen. De linkse Britse krant The Guardian, in die tijd nog kritisch op het westerse buitenlandse beleid, omschreef deze ‘Oranje Revolutie’ als een “door de CIA gesponsorde opstand” en “een Amerikaanse creatie, een postmoderne coup d’état”.

Deze revolutie beklifde echter niet. Joesjtsjenko was al snel erg impopulair en in 2010 verloor hij de verkiezingen van Viktor Janoekovytsj in een door de OVSE als legitiem erkende, eerlijke verkiezing. Janoekovytsj nam meteen, in juni 2010, een wet aan die de neutraliteit van Oekraïne vastlegde, met andere woorden, die afzag van Navo-lidmaatschap. Dit was consistent met de grondwet van Oekraïne van 1 juli 1990, waarin deze neutraliteit was vastge-

brug tussen Europa en Rusland. Dat was echter niet wat westerse leiders in gedachten hadden. De EU bleef druk uitoefenen op Oekraïne om zijn neutrale status op te geven. Brussel bood Oekraïne in 2013 een ‘vrij-handelsakkoord’ aan, dat niet alleen economisch van aard was, maar ook “geleidelijke convergentie op het gebied van buitenlands en veiligheidsbeleid” omvatte. Een meerderheid van de Nederlandse bevolking stemde in een referendum tegen dit associatieverdrag, waarmee Brussel Oekraïne dwong een keuze te maken tussen Rusland en de EU. Dit terwijl Rusland en de EU in 2003 een overeenkomst waren aangegaan, de Common Spaces Agreement, om dit soort conflicten te vermijden.

Janoekovytsj stelde in plaats daarvan een trilaterale overeenkomst voor waarbij Oekraïne een brugfunctie zou hebben tussen oost en west. De voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso, vond dat onacceptabel. “Als we een bilaterale overeenkomst sluiten, hebben we geen trilaterale overeenkomst nodig”, zei hij. Rusland bood Oekraïne op zijn beurt een grote lening aan. Janoekovytsj koos voor het Russische aanbod.

Vanaf dat moment begonnen de EU en VS campagne te voeren tegen zijn regering. De EU sluisde miljoenen naar ‘burgerinitiatieven’ gericht tegen Janoekovytsj. De VS, die sinds 1991 al 5 miljard dollar hadden ‘geïnvesteerd’ in het kopen van invloed in Oekraïne, zoals onderminister (en neoconservatieve havik) Victoria Nuland erkende, zetten een staatsgreep op touw. Die vond in 2014 plaats, van 18 tot 23 februari: de Maidan-coup.

De Maidan-coup slaagde omdat hij werd gesteund door bewapende, extreemrechtse, nationalistische milities. Zij kaaptten de aanvankelijk vreedzame protesten op het Maidan-plein in Kiev. Een belangrijke rol daarbij werd vervuld door de openlijk neonazistische Svoboda partij (voorheen Sociaal-Nationale Partij van Oekraïne, SNUP) van Oleh Tyahnybok en Andriy Parubiy en de radicaal rechtse militie Rechtse Sector van Dmytro Yarosh. Svoboda was eerder door de EU betiteld als een “racistische, anti-Semitische en xenofobische” partij. Dat weerhield westerse politici er niet van om gebroederlijk met Tyahnybok op het Maidan-plein te demonstreren.

Janoekovytsj, de democratisch gekozen president, ging op 21 februari 2014 akkoord met een voorstel voor een ‘regering van nationale eenheid’. Die kwam tot stand onder leiding van de Franse, Duitse en Poolse ministers van buitenlandse

“Nadat Porosjenko zijn leger liet oprukken naar Oost-Oekraïne, zagen de Russen verbijsterd hoe hun familie en vrienden werden gedood, of op de vlucht sloegen. In maart 2017 waren er al 2,5 miljoen Oekraïeners naar Rusland gevlucht.”

Navo weigerde, gaf op de Munich Security Conference in 2007 duidelijk te kennen dat de Russen zich verraden voelden door het Westen en dat de expansie van de Navo moest stoppen. Aan deze niet-onredelijke wens werd geen gehoor gegeven. In 2008 op een Navo-top in Boekarest, ging de Navo nog een stap verder en werd aan Oekraïne en Georgië toe-

legd. Janoekovytsj tekende ook een contract met Rusland waarin de lease voor de Russische Zwarte Zee vloot in Sebastopol op de Krim, die in 2017 zou aflopen, voor 25 jaar werd verlengd.

Daarmee zou de kous af geweest zijn en had Oekraïne zich rustig kunnen ontwikkelen, als neutraal land en

zaken. Yarosh weigerde dat akkoord goed te keuren en bestormde met zijn troepen het parlement. Daarmee was de staatsgreep een feit.

De VS en EU erkenden de nieuwe regering direct. Janoekovytsj werd vervangen door een pro-Amerikaanse president, Petro Porosjenko. De eerste premier na de coup,

de door de VS gesteunde Arseniy Yatsenyuk, beloonde Svoboda met drie kabinetsposten, waaronder die van vice-premier (Oleksander Sych) en gouverneursposten in drie provincies. Andriy Parubiy van Svoboda werd voorzitter van het Oekraïense parlement. Het keurige blad Foreign Policy schreef in 2014: “De ongemakkelijke waarheid is dat een aanzienlijk deel van de huidige regering van Kiev, en de opstandelingen die haar aan de macht hebben gebracht, inderdaad fascistisch zijn.”

De overwegend Russisch sprekende bevolking van de oostelijke provincies van Oekraïne, Donetsk en Loehansk (de Donbas), legde zich echter niet neer bij de machtsverandering. Deze provincies, waar veel Russen wonen, zijn net als de Krim historisch altijd onderdeel geweest van Rusland, maar waren in de Sovjet-tijd bij Oekraïne ingedeeld. Zij eisten autonomie. Tegelijkertijd nam Rusland de Krim in. Dit is al sinds 1783 de belangrijkste Russische haven. Er werd in de Krim een referendum gehouden waaruit bleek dat het overgrote deel van de bevolking de Russische inname steunde.

De nieuwe regering in Kiev startte daarop een gewapende strijd om de opstand neer te slaan. Dit mondde uit in een burgeroorlog die tot 2022 duurde en 14.000 mensen het leven kostte. “Nadat de burgeroorlog in Oekraïne escaleerde en de nieuwe Oekraïense president Porosjenko zijn leger liet oprukken naar Oost-Oekraïne, zagen de Russen verbijsd hoe hun familie en vrienden in Oost-Oekraïne werden gedood, of op de vlucht sloegen”, schrijft Rusland-kenner Marie-Thérèse ter Haar in haar boek *De Ontgoocheling — Rusland en het Westen*. “Bijna iedere Rus heeft wel een familielid of vriend in deze voormalige Sovjetrepubliek wonen, dus de oorlog in Oekraïne treft hen zeer direct. In maart 2017 waren er al 2,5 miljoen Oost-Oekraïners en Oekraïense Russen naar Rusland gevlucht en circa 10.000 burgers gedood. Iedere dag zagen de Russen hoe huizen, scholen en steden in Oost-Oekraïne werden gebombardeerd en hoeveel burger-slachtoffers er in de steden vielen.”

De Oekraïense troepen begingen tijdens de burgeroorlog vele gruweldaden. Op 2 mei 2014 staken ze een vakbondsgebouw in Odessa in brand, waarbij tientallen mensen levend omkwamen in de vuurzee. De Oekraïense troepen schoten op mensen die uit het gebouw wilden springen. De nationalistische krachten in Oekraïne voerden daarnaast een discriminerend beleid tegen de etnische Russen. De eerste wet die door het nieuwe Parlement in 2014 werd aangenomen, behelsde het ontnemen van taalrechten aan minderheden, waardoor Rusland als tweede taal werd afgeschaft. Pro-Russische politieke oppositiepartijen, waaronder de Communistische Partij, de grootste politieke partij in Oekraïne, werden verboden. De Oekraïense Orthodoxe Kerk werd afgescheiden van de Russische Orthodoxe Kerk. Russisch-Orthodoxe priesters werden gearresteerd. Kritische onafhankelijke media en online platforms werden verboden onder de slogan *Een Natie, Een Taal, Een Volk*. In februari 2021 verbood Zelensky drie televisiestations, zonder enige wettelijke basis.

In die tijd werd in de westerse media nog openlijk bericht over de extreemrechtse, nationalistische partijen die steeds bepalender werden in Oekraïne. In 2015 merkte het

Amerikaanse Congres het Azovbataljon aan als een nazistische organisatie en verbood militaire steun aan de groep. In 2016 werd dit verbod weer ingetrokken. In september 2019 werden verklaringen afgelegd in het Amerikaanse Congres, waarin werd gesteld dat het Azovbataljon actief buitenlanders wiefte die wilden strijden voor “blanke suprematie en neonazi-ideeën”. Joodse activistische groepen zoals de Anti-Defamation League (ADL) uitten zware kritiek op de Amerikaanse steun aan de sterk antisemitische Oekraïense groeperingen.

Oleksiy Kuzmenko van het pro-Navo onderzoekscollectief Bellingcat omschreef in een artikel van 9 maart 2020 het Azov-regiment, dat inmiddels in de Oekraïense Nationale Garde was opgenomen, als “een symbool van extreemrechts in Oekraïne”. In 2019 gaf de Nationale Garde van Oekraïne training aan de Amerikaanse neonazigroep *Rise Above Movement* en werkten ze samen met Duitse neonazi’s van de *Dritte Weg*, meldt Kuzmenko. Volgens het medium *Donbass Insider* bouwde de eerste commandant van het Azov-regiment, Andriy Biletsky, aan een raszuivere Arische Oekraïense heilstaat. “Het is onze historische nationale taak het Witte Ras in een laatste kruisvaart tegen de door de Semieten geleide Untermenschen te leiden”, zo wordt Biletsky geciteerd. Zelensky zette een foto van Biletsky en hemzelf op Telegram in 2023.

De Rechtse Sector ontwikkelde zich eveneens tot een politieke en paramilitaire confederatie van diverse nationalistische bewegingen en partijen. Veel leden zijn fervent aanhanger van de Oekraïense nazi-collaborateur en oorlogsmisdadiger Stepan Bandera. Het regime van Zelensky werkt daarnaast samen met het Aidarbataljon dat volgens Wikipedia in 2016 verantwoordelijk was voor het plegen van oorlogsmisdaden tegen de Oost-Oekraïense bevolking.

Na de Russische inval veranderde de houding van de westerse media

en werd het neonazi-karakter van de Oekraïense nationalistische organisatie als Russische propaganda. Nieuwsuur zette het Azov-regiment in maart 2022 in een driedelige reportage neer als helden. Azov-watcher Michael Colborne van Bellingcat zei: “Ze hebben tegen de Russische agressor geen andere optie”.

VIII De Navo als agressor

Vanuit het Russische parlement en de bevolking werd vanaf het begin van de burgeroorlog geëist dat Rusland moest ingrijpen om de bevolking van Oost-Oekraïne te redden. Poetin verzette zich daar tegen. Hij probeerde met Oekraïne tot een vredesakkoord te komen. In februari 2015 werd het Minsk-2 akkoord ondertekend door Oekraïne, Frankrijk, Duitsland, de Donbas (Oost-Oekraïne) en Rusland, later ook door de VS. Dit akkoord, door de VN erkend, voorzag in een wapenstilstand, lokale verkiezingen en ‘autonomie’ voor delen van de Donbas.

Het Oekraïense parlement weigerde echter verkiezingen in de Donbas toe te staan en Kiev ging door met de gewapende strijd, aangemoedigd door het Westen. De Duitse bondskanselier Angela Merkel gaf in een interview met Der Spiegel in december 2022 toe dat het Westen het akkoord destijds zag als een manier om tijd te winnen voor Oekraïne om zijn militaire capaciteiten uit te breiden. Dit is bevestigd door de toenmalige Franse president François Hollande in een interview met de *Kyiv Independent* van 28 december 2022. De voormalige voorzitter van het Navo Militaire Comité en hoofd van de Duitse Bundeswehr, generaal Harald Kujat, noemde de sabotage van het Minsk Akkoord een “schending van het internationale recht”. De voormalige Amerikaanse ambassadeur in Moskou,

Jack Matlock, verklaarde in oktober 2022: “De oorlog had voorkomen kunnen worden als Oekraïne bereid was geweest zich te houden aan het Minsk Akkoord en de Donbas had erkend als autonome regio binnen Oekraïne.”

De VS was ondertussen, na de Maidan-coup in 2014, begonnen met wapenleveranties aan Oekraïne en het opleiden van Oekraïense militairen. Vanaf 2015 lanceerde de CIA een geheim programma om paramilitaire nationalistische groepen te trainen. Dit begon onder Obama maar onder Trump werd het programma flink uitgebreid. De CIA legde in deze tijd 15 geheime bases aan bij de grens met Rusland, zo is onthuld door de *New York Times*. De Oekraïense inlichtingendiensten kwamen onder de hoede te staan van de CIA, meldde de *Washington Post* in 2015e. De Oekraïense militaire inlichtingendienst GUR was “*our little baby*”, verklaarde een Amerikaanse inlichtingenfunctionaris. In 2016 lanceerde de Navo een *Comprehensive Assistance Package* voor Oekraïne om “de Oekraïense strijdkrachten te hervormen zodat ze voldoen aan Navo maatstaven”. De VS stuurde in deze tijd voor minstens 3 miljard dollar aan wapens.

Daarbij werd de houding van de Navo steeds agressiever. In september 2020 installeerde de VS raketlanceersystemen in Estland — 100 kilometer van de Russische grens. In mei 2021 hield de Navo een oefening in de Baltische staten waarbij een raketaanval op Rusland werd gesimuleerd. In 2021 versnelde Oekraïne de invoering van Navo-standaarden. In 2019 had de VS al Oekraïense havens verbouwd om ze geschikt te maken voor Amerikaanse oorlogsschepen. Op 21 juni 2021 tekende het Verenigde Koninkrijk een overeenkomst met Oekraïne voor de bouw van twee nieuwe marinebases, aan de Zwarte Zee en aan de Zee van Azov naast de Krim.

Van maart tot juni 2021 vond een van de grootste door de VS geleide militaire oefeningen plaats, die

In de eerste twee maanden na de inval bereikten de Russen en Oekraïeners tot driemaal toe een vredesakkoord. Dat werd telkens door het Westen gesaboteerd.

zich uitstrekte over de Zwarte Zee en Oostzee: *Defender Europe 2021*. In juni en juli 2021 hielden de VS en Oekraïne een grote oefening met de marine, *Sea Breeze 2021*, in de Zwarte Zee. In augustus 2021 tekenden de VS en Oekraïne de *US-Ukraine Strategic Defence Framework*, om Oekraïne verder te integreren in de Navo. In september en oktober 2021 vond een nieuwe militaire oefening plaats, *Rapid Trident*.

Eind 2021 waren de door Kiev geleide troepen zover dat ze op het punt stonden een grootschalige aanval in te zetten op de Donbas. Het Russische parlement nam daarop een motie aan om de Donbas in te lijven bij Rusland. In december 2021 deed Poetin voor de zoveelste keer een klemmend beroep op het Westen, de Oekraïense troepen terug te trekken uit de Donbas. Hij drong tevens aan op garanties dat Oekraïne geen lid zou worden van de Navo. Hij stuurde een ontwerpverdrag naar Washington waarin hij eiste dat de Navo zich niet verder zou uitbreiden naar het oosten en de VS geen militaire bases in Oekraïne zouden bouwen. Dit waren verplichtingen die het Westen al op zich had genomen in het *Handvest van Parijs voor een Nieuw Europa* uit 1990, een van de oprichtingsdocumenten van de OVSE. De *Nato-Russia Founding Act* van 1997 verbood de Navo om troepen te stationeren in de nieuwe Navo-lidstaten.

Alle pleidooien van Poetin werden door het Westen van de hand gewe-

Grote vredesmars op het Museumplein. Fotografie: Rob Bogaerts | Nationaal Archief

zen. Op 26 december 2021 verklaarde Poetin dat Rusland geen kant meer op kon. Minister van Buitenlandse Zaken Lavrov zei: “We hebben het kookpunt bereikt”. Op 26 januari 2022 kwam er een verklaring uit Washington, waarin Poetins eisen minachtend naar de prullenbak werden verwezen. De VS weigerde enige beperking op te leggen aan Oekraïne en stelde opnieuw lidmaatschap van de Navo in het vooruitzicht. Poetin gaf nogmaals een waarschuwing. Op 19 februari 2022 bezocht de Duitse bondskanselier, Olof Scholz, Kiev om er bij Zelensky op aan te dringen dat Oekraïne geen lid moest worden van de Navo en zijn neutraliteit moest verklaren. Zelensky weigerde en zinspeelde zelfs, op de Munich Security Conference, daags voor de Russische inval, dat Oekraïne kernwapens zou gaan ontwikkelen tegen de ‘Russische dreiging’. Daarop besloot Poetin tot de ‘speciale militaire operatie’, die erop was gericht de oostelijke provincies te beschermen tegen het geweld vanuit het Westen. Op 24 februari 2022 vielen Russische troepen Oekraïne binnen.

IX Westen saboteert vrede

Dit is dus wat er vooraf ging aan de Russische invasie van Oekraïne. Beweer ik daarmee dat die inval gerechtvaardigd was? Nee. Ik probeer duidelijk te maken waarom de inval plaatsvond. Dat is niet hetzelfde. De oorlog in Oekraïne is verschrikkelijk. De aanval van Hamas op Israël was ook verschrikkelijk. Hij had een reden, maar dat doet niets af aan het feit dat mensen in koelen bloede werden vermoord.

Als iemand een moord pleegt en hij komt voor de rechter, dan wordt er ook gevraagd naar de reden. De rechter houdt daar rekening mee in zijn vonnis. Dat er maar één schuldige partij is in de Oekraïne-oorlog, is, dat moge duidelijk zijn, domweg niet waar. De Russen werden tot het uiterste geprovoceerd.

Voor de Russen begon de oorlog dan ook niet in 2022, maar in 2014. De secretaris-generaal van de Navo, Jens Stoltenberg, heeft openlijk toegegeven dat ze daarmee een punt hadden. Hij zei in 2023 letterlijk: “De oorlog begon in 2014. En sinds 2014 hebben Navo-bondgenoten steun verleend aan Oekraïne, met training, en middelen, zodat de Oekraïense strijdkrachten veel sterker waren in 2022 dan in 2020 en in 2014.”

Dat is nog niet het hele verhaal. Direct na de invasie zette Rusland namelijk zijn pogingen voort om tot een vredesakkoord te komen. De Russen waren aanvankelijk niet uit op oorlog (daarom noemden ze de aanval een ‘speciale militaire operatie’), of op de verovering van Oekraïne, ze wilden slechts neutraliteit van Oekraïne en autonomie van de Donbas binnen de Oekraïense staat. Ze wilden het liefst zo snel mogelijk een einde aan het conflict. De Oekraïeners ook. In de eerste twee maanden na de inval vonden dan ook tot drie keer toe vredesonderhandelingen plaats tussen Rusland en Oekraïne. Deze werden telkens met succes afgesloten — maar telkens gesaboteerd door het Westen.

Op 25, 26 en 27 februari 2022 legde Zelensky verklaringen af waarin hij stelde dat beide partijen bereid

2025: Defensiebeurs NEDS in Ahoy Rotterdam. Fotografie: Robin van Lonkhuijsen | ANP

waren te praten over een “collectieve veiligheidsvereenkomst”. De Amerikaanse regeringswoordvoerder Ned Price wees dit categorisch van de hand. De EU gooide olie op het vuur, op 27 februari, door voor 450 miljoen euro aan militaire steun toe te zeggen aan Oekraïne. Buitenland-chef Josep Borrell erkende later dat de oorlog zou zijn beëindigd als het Westen toen geen steun had gegeven.

Een tweede onderhandelingsronde vond plaats begin maart onder leiding van de toenmalige Israëlische premier Naftali Bennett. Die was benaderd door Zelensky om contact te leggen met Poetin. Bennett verklaarde later dat het voor Poetin ging om de dreiging van de Navo-uitbreiding en dat hij bereid was tot “enorme concessies”. Het Westen, met name het VK en de VS, blokkeerde een overeenkomst echter, stelde Bennett.

Eind maart 2022 vonden opnieuw onderhandelingen plaats, ditmaal in Istanboel met bemiddeling van de Turkse regering. De onderhandelaars kwamen opnieuw tot een akkoord. Rusland toonde zich bereid zijn troepen terug te trekken, in ruil voor de belofte van autonomie voor de oostelijke provincies en de belofte dat Oekraïne geen lid zou worden van de Navo. Dit is onder meer bevestigd door Fiona Hill en Angela Stent in een artikel in Foreign Affairs, en door diverse anderen, waaronder de Turkse bemiddelaars en diverse Oekraïense parlementariërs. Op 9 april 2022 reisde de Britse premier Boris Johnson af naar Kiev, om dit vredesakkoord, dat het leven van honderdduizenden mensen had kunnen redden, te torpederen. Johnson verklaarde dat Poetin een oorlogsmisdadiger was, waarmee niet kon worden onderhandeld. Het VK en VS waren niet bereid enige overeenkomst te tekenen. Johnson beloofde onvoorwaardelijke militaire steun aan Oekraïne.

De Turkse onderhandelaars bevestigden dat het Westen geen vre-

de wilde. De Turkse minister van Buitenlandse Zaken Mevlut Cavusoglu verklaarde: “Na de gesprekken in Istanboel, dachten wij niet dat de oorlog nog lang zou duren. Maar na de bijeenkomst van ministers van buitenlandse zaken van de Navo, kreeg ik de indruk dat sommige Navo-landen wilden dat de oorlog door zou gaan, om Rusland te verzwakken. Ze interesseerden zich niet echt voor de gevolgen voor Oekraïne.”

De Duitse Generaal Kujat bevestigde eveneens dat Johnson de vredesonderhandelingen had getorpedeerd. Oekraïne had toegezegd geen lid te worden van de Navo en geen buitenlandse troepen te stationeren in het land, Rusland had toegezegd zijn troepen terug te trekken, verklaarde Kujat, maar waar de VS en VK op uit waren, was regime change in Rusland. Ze wilden Poetin weg hebben. De Amerikaanse generaal Keith Kellogg zei in maart 2023: “Oekraïners

op te voeren.” Leon Panetta, chef-staf van het Witte Huis onder Bill Clinton, en minister van Defensie en hoofd van de CIA onder Obama, zei tegen Bloomberg: “Dit is een proxy-oorlog met Rusland, of we dat nou toegeven of niet.”

Terwijl de Europese leiders bij hoog en laag bezworen dat de oorlog nodig was om de autonomie van Oekraïne te beschermen tegen de Russische agressie, klonken vanuit de VS heel wat eerlijker geluiden. Daar erkenden invloedrijke politici dat Oekraïne een pion was in het Amerikaanse streven om Rusland te verzwakken én dat de oorlog goed was voor de machtige Amerikaanse wapenindustrie. De Democratische senator Richard Blumenthal schreef in september 2023, dat “we waar krijgen voor het geld dat we investeren in Oekraïne. Voor minder dan 3 procent van ons nationale militaire budget, hebben we Oekraïne in staat gesteld

Alleen al de Europese Navo-landen, zonder de VS, gaven in 2024 454 miljard dollar uit aan defensie, drie keer zoveel als Rusland. En dat willen ze nu gaan verdrievoudigen

gebruiken om Rusland te bevechten, stelt de VS in staat zich te richten op zijn belangrijkste tegenstander, China.”

Navo-secretaris-generaal Stoltenberg verklaarde in een interview met Newsweek in september 2023 openlijk dat een nederlaag van Rusland en de vestiging van Oekraïne als ‘bufferstaat’, het “gemakkelijker maakt voor de VS om zich te concentreren op China. Als Oekraïne wint, dan heb je het op één na grootste leger in Europa, gehard in de strijd, aan onze kant en een verzwakt Russisch leger aan de andere kant. Plus meer bereidheid in Europa om de militaire uitgaven

Ruslands militaire kracht te halveren. We hebben de Navo verenigd en de Chinezen hun invasieplannen voor Taiwan doen heroverwegen. We hebben geholpen het geloof en vertrouwen in het Amerikaanse leiderschap te herstellen zonder dat we één Amerikaanse militair hebben verloren.”

De Republikeinse senator Mitt Romney zei in een interview rond diezelfde tijd, dat de wapensteun voor Oekraïne “het best bestede defensiegeld ooit” is. “We verliezen geen levens in Oekraïne en de Oekraïners vechten heroïsch tegen Rusland. We ondermijnen en vernietigen de Russische strijdkrachten voor heel weinig geld.”

In augustus 2023 verdedigde senator Mitch McConnell, de Republikeinse leider in de Senaat, in een speech in Kentucky, de Amerikaanse militaire steun aan Oekraïne in soortgelijke bewoordingen. “Laat ik allereerst zeggen dat we geen enkele Amerikaan hebben verloren in deze oorlog. Het meeste geld dat we spenderen gerelateerd aan Oekraïne, wordt feitelijk besteed in de VS, aan het leveren van wapens en het ontwikkelen van modernere wapens. Dus hierdoor hebben mensen hier werk en maken we onze strijdkrachten beter.”

De Amerikaanse denktank Center for European Policy Analysis (CEPA) publiceerde in november 2022 een rapport waarin werd gesteld dat “het de VS een schijntje kost om Rusland te verslaan” door Oekraïne militair te steunen. “Wanneer je kijkt naar wat het oplevert, dan is de Amerikaanse en westerse steun aan Oekraïne een ongelooflijk kosteneffectieve investering”, schreef CEPA, dat wordt gefinancierd door defensieconcerns als BAE Systems, Lockheed Martin, Leonardo US Corporation, en door Google, Amazon, Mercedes-Benz, Microsoft, de Navo, het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en de CIA-frontorganisatie National Endowment for Democracy (NED).

Westerse politici beweren dat Rusland uit zou zijn op de verovering van Europa. Daar is geen enkel bewijs voor. *Het is het Westen dat steeds uitbreidt naar het oosten, niet andersom.* De Russen hebben zich vrijwillig teruggetrokken uit Duitsland en uit heel Oost-Europa. Ze hebben nooit enige intentie geuit om Europa te bezetten of te vernietigen. Wat zouden ze daar mee opschieten? Ze zouden het niet eens kunnen.

Wil ik daarmee zeggen dat er niks mis is met Poetin of met Rusland? Natuurlijk niet. Rusland heeft politieke gevangenen — net als het Westen, waar echte oppositie (zie Edward Snowden, Julian Assange, Chelsea Manning) ook niet wordt geduld en waar niemand aan de macht kan komen zonder de juiste connecties en geldschietters. Rusland heeft eenzijdige media — net als in het Westen, waar de massamedia en staatsmedia net zo goed met één mond spreken en tegengeluiden worden tegengewerkt. In Rusland is corruptie, net als overal. Rusland heeft dubieuze oorlogen gevoerd, bijvoorbeeld in Afghanistan, hoewel ze in dat land waarschijnlijk beter af waren onder Russische overheersing dan onder de Taliban. Ze hebben ook dictators gesteund, zoals in Noord-Korea en Syrië — net als het Westen.

Rusland streeft uiteraard ook zijn eigen economische belangen na — net als het Westen. Rusland is een grootmacht die vindt dat het dezelfde rechten heeft als andere grootmachten. De VS beschouwen het hele Amerikaanse continent als hun ‘invloedssfeer’, maar ze vinden het vreemd als Rusland zich verzet tegen het Navo-lidmaatschap van Oekraïne en Georgië. Rusland handelt niet uit liefdadigheid, net zoals wij dat niet doen. Niettemin zijn de Russen altijd bereid geweest economisch samen te werken met Europa. Rusland is vele decennia lang, zowel gedurende als na de Koude Oorlog, een betrouwbare leverancier van olie en gas geweest. Westerse bedrijven zijn al heel lang economisch actief in Rusland, zonder enige problemen. Het is Europa dat deze banden nu doorsnijdt en

veel duurdere energie moet gaan kopen in Amerika — een land met een president die Europa behandelt als een vazalstaat en niet aarzelt ons economisch te chanteren.

Waar moet het huidige westerse beleid naartoe leiden? De Navo-landen hebben besloten maar liefst 5 procent van het BNP aan ‘defensie’ te besteden, 2,5 keer zoveel als in 2024, toen het gemiddelde 2 procent bedroeg. Dit terwijl de westerse militaire uitgaven al veel hoger liggen dan de Russische. Volgens cijfers van het gezaghebbende Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) gaf Rusland in 2024 149 miljard dollar uit aan defensie — en dat is inclusief de uitgaven aan de oorlog in Oekraïne. En de Navo? 1506 miljard dollar. Meer dan tien keer zoveel. *Alleen al de Europese Navo-landen, zonder de VS, gaven in 2024 454 miljard dollar uit aan defensie, drie keer zoveel als Rusland.* En dat willen ze nu gaan verdrievoudigen. Heel Nederland en grote delen van Europa, moeten geschikt worden gemaakt voor militaire infrastructuur en militaire oefenterreinen. Natuur, landbouw en woningen worden hiervoor opgeofferd. De jeugd wordt bestookt met oorlogspropaganda en klaar-gestoomd voor een heilloze oorlog tegen een vijand die helemaal geen vijand hoeft te zijn.

Hoe moeilijk is het om in te zien dat we ons op een heilloze weg bevinden?

X Peace now!

Maar zelfs als je na al deze argumenten nog niet overtuigd bent, zelfs als je van mening blijft dat Rusland een groot gevaar is voor Europa en vindt dat wij ons tot de tanden toe moeten bewapenen, laat ik dan dit vragen. *Is het niet, hoe dan ook, beter een oorlog met Rusland te vermijden?* Is het niet beter, met de Russen te praten en op zijn minst te proberen tot een vergelijk te komen?

De Russen hebben lagere militaire uitgaven dan wij, maar ze hebben de afgelopen jaren een uiterst geavanceerde krijgsmacht ontwikkeld, ze beschikken over dodelijke wapensystemen, een enorm nucleair arsenaal, capabel leiderschap en een grote wil tot zelfbehoud. Ze hebben een enorm land en gigantische hoeveelheden grondstoffen en middelen, en goede relaties met de grootste industriële macht ter wereld, China. Is het een goed idee om oorlog te riskeren met dat land? Om dat land tot onze aartsvijand te maken? Willen we echt het risico lopen van een nieuwe Europese oorlog? Het risico dat onze steden worden weggevaagd? Dat onze kinderen sterven in de zoveelste zinloze oorlog die de mensheid over zichzelf uitroept?

Zou het niet verstandiger zijn te stoppen met alle oorlogsretoriek, en gewoon eens te gaan proberen met de ander te praten? Zou dat niet de hoogste prioriteit moeten zijn van alle politieke leiders overal ter wereld? Zodat we onze wereld mooier kunnen gaan maken, productieve dingen kunnen gaan doen met de middelen en kennis die we hebben, ons geld besteden aan zorg, onderwijs, pensioenen of andere nuttige zaken, in plaats van aan tanks, drones en munitie? Is het echt een goed idee, onze inspanningen te wijden

Fotografie: Toni Frisell, 1945 | Unsplash

aan het maken van steeds dodelijker en bedreigender wapens, die onze wereld alleen maar donkerder, duisterder en angstwekkender maken? Ik ben iedere keer weer verbijsterd als ik de triomfantelijke nieuwsberichten lees over de zoveelste geslaagde Oekraïense drone-aanval op Rusland. Die worden altijd breed uitgemeten in de media. En gevolgd door berichten die ach en wee roepen over de volgende Russische aanval op Oekraïne. Is het zo moeilijk te begrijpen dat elke aanval tot een tegenaanval leidt?

Volgens een Gallup-enquête van eind oktober 2025 wil twee derde van de Oekraïense bevolking onderhandelingen met Rusland. Slechts tien procent wil doorvechten tot

Politici, doe jullie plicht, stuur de wapenlobbyisten naar huis, luister niet langer naar de oorlogshiters van de gesubsidieerde en door het militair-industrieel complex gefinancierde denktanks die vanachter hun veilige laptops haat verspreiden. Zet je in voor het volk, en zorg voor vrede voor ons en onze kinderen.

Geestelijk leiders, waar is jullie stem voor de vrede? Zijn jullie vergeten dat het de kerken waren die de vredesbeweging van de jaren '70 droegen?

Opinieleiders, intellectuelen, waarom zijn jullie letterknechten van de Navo geworden? Zijn jullie George Orwell vergeten? Als jullie westerse leiders horen roepen dat we alleen

te voorkomen. Laat je horen. Ga de straat op. Kom in opstand.

Er hangen op dit moment achter heel veel ramen posters met de tekst *Peace Now*. Die zijn opgehangen vanwege Gaza ongetwijfeld. Laten we hier een algemene slogan van maken. De slogan van een nieuwe vredesbeweging, die weigert te kiezen tussen oost en west, die tussen de twee partijen in gaat staan en ervoor zorgt dat er weer gepraat gaat worden.

Als je mij niet wilt geloven, vraag jezelf dan af: *Is er ooit een groot geestelijk leider geweest die geweld en oorlog predikte?* Hebben niet alle grote geesten uit het verleden ons voorgehouden dat we naar wederzijds begrip moeten streven? Dat de mensheid één is?

Dit is wat Martin Luther King zei, bij zijn toespraak op 10 december 1964, toen hij de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst nam: *“Geweldloosheid is het antwoord op de cruciale politieke en morele vragen van onze tijd. De mensheid moet onderdrukking en geweld zien te overwinnen zonder tot onderdrukking en geweld over te gaan. De mensheid moet een methode zien te vinden om conflicten op te lossen zonder wraak, agressie of vergelding. De basis voor een dergelijke methode is liefde.”*

Nelson Mandela zei, ondanks alles wat de Zuid-Afrikaanse regering hem had aangedaan: *“Als je vrede wilt met je vijand, dan moet je met je vijand samenwerken. Dan wordt hij jouw partner.”*

Mahatmi Gandhi zei: *“Door oog om oog wordt ten slotte de hele wereld blind.”* Dat is wat anders dan *‘peace through strength’*.

John F. Kennedy, in zijn beroemde anti-oorlogstoespraak in 1963, riep het Amerikaanse volk op, hun eigen

rol in de Koude Oorlog te beschouwen: *“Iedere burger die vrede wil, moet beginnen met naar zichzelf te kijken, naar zijn eigen houding tegenover de mogelijkheid van vrede, tegenover de Sovjet-Unie.”* Kennedy voegde er deze waarschuwing aan toe: *“De mensheid maakt een einde aan oorlog, of oorlog maakt een einde aan de mensheid.”*

Albert Einstein, die mee had gewerkt aan de atoombomb, en daar enorm mee in zijn maag zat, sprak woorden die we vandaag de dag niet meer horen uit de mond van onze leiders: *“Vrede kan niet worden afgedwongen, maar alleen worden bereikt door wederzijds begrip.”*

En Jezus? In Jesaja 9:5 staat: *“Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op zijn schouder. En men noemt Zijn Naam ... Vredevorst.”* ■

Directe citaten rond het Oekraïne-conflict zijn, tenzij anders vermeld, afkomstig uit:

- Scott Horton, Provoked — How Washington started the New Cold War with Russia and the Catastrophe in Ukraine, 2024.
- Glenn Diesen, The Ukraine War & The Eurasian World Order, 2024
- Horton toont ook aan met tientallen getuigenissen dat westerse leiders Rusland plechtig hebben verzekerd dat de Navo niet zou uitbreiden naar het oosten.

Nuttige Nederlandse bronnen:

- Diedert de Wagt, Bij gebrek aan beter, 2024
- Kees van der Pijl, De tragedie van Oekraïne, 2023
- Marie-Thérèse ter Haar, De ontgoocheling — Rusland en het Westen, 2017
- Ab Gietelink, Tunnelvisies — hoe realiseren we vrede in Oekraïne, 2023

Voor het Amerikaanse/westerse buitenlandse beleid, zie onder meer:

- F. William Engdahl, Manifest Destiny, Democracy as Cognitive Dissonance, 2018
- David Talbot, The Devil's Chessboard — Allen Dulles, the CIA and the Rise of America's Secret Government, 2015
- Chalmers Johnson, The Sorrows of Empire, New York 2004
- Robert Fisk, The Great War for Civilization, New York, 2005
- Stephen Kinzer, Overthrow — America's Century of regime change from Hawaii to Iraq, New York, 2006
- Stephen Kinzer, The Brothers — John Foster Dulles, Allen Dulles and their Secret World War, 2013
- Tim Weiner, Legacy of Ashes, the History of the CIA, 2007

Steun het andere nieuws, neem een abonnement op De Andere Krant
deanderekrant.nl/abonnement

